

วิจารณ์หนังสือ “ศิลปกรรมบำบัดสังเขป”

ได้อ่านหนังสือ “ศิลปกรรมบำบัดสังเขป” แล้ว รู้สึกประทับใจในวิริยะอุตสาหะของผู้เรียบเรียงคือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เลิศศิริ บวรกิตติ เป็นอย่างมาก ศิลปะเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อนและลึกซึ้ง เป็นการแสดงออกของอารมณ์ความรู้สึก ความคิด จินตนาการ ความอยาก แรงขับ แรงจูงใจอื่นๆ อีกมากมายภายในจิตใจของคนเรา ทั้งในระดับจิตสำนึกและจิตไร้สำนึก ให้ประจักษ์ด้วยสื่อทางศิลปะ เช่น เส้น สี แสงพื้นผิว รูปทรง เนื้อหา รายละเอียดต่างๆ สิ่งที่ได้รับคามนิยมน้อย่างแพร่หลายตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน คือ ศิลปะการวาดภาพ

นักจิตวิเคราะห์ส่วนมาก โดยเฉพาะ Freud และ Jung ต่างมีทรรศนะว่า เนื้อหา รายละเอียด ปมความขัดแย้ง ตลอดจนความเครียด ความวิตกกังวล ที่เก็บสะสมไว้ในจิตไร้สำนึก อาจแสดงออกมาเป็นสัญลักษณ์เชิงศิลปะทำนองเดียวกันกับปรากฏการณ์ของความฝัน เมื่อได้ศึกษาและเข้าใจการแปลความหมายของสัญลักษณ์ที่ออกมาในรูปของศิลปะแล้ว ก็สามารถเข้าใจหลายสิ่งหลายอย่างภายในจิตไร้สำนึก ที่คนเราไม่ล่วงรู้มาก่อน

การนำเอาศิลปกรรมมาผสมผสานกับการบำบัดในผู้ป่วยทั้งกายและจิต จึงเป็นเรื่องที่ยุ่ยากและซับซ้อนมากขึ้น ความ

จริงแล้ว ศิลปกรรมมีส่วนช่วยทั้งในการประเมิน (assessment) และการบำบัด (therapy) โรคต่างๆ นักศิลปบำบัดหลายคนมีความเห็นว่า โดยธรรมชาติของตัวเองแล้วศิลปกรรมในรูปแบบต่างๆ เป็นการรักษาอย่างหนึ่งโดยไม่ต้องอาศัยการใช้คำพูด บทบาทของผู้รักษาจะช่วยกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ และยังช่วยให้ได้รับความช่วยเหลือ การพึ่งพิงทางอารมณ์และการแนะนำที่เหมาะสม นอกจากความคิดสร้างสรรค์ของประสบการณ์ทางศิลปะที่มีส่วนช่วยในการรักษาแล้ว ยังทำให้เกิดความหยั่งเห็นถึงปัญหาภายในส่วนลึกของจิตใจด้วย

หนังสือเล่มนี้ได้รวบรวมผลงานที่เกี่ยวกับศิลปกรรมบำบัดไว้หลายเรื่องและน่าสนใจ อย่างไรก็ตาม ในการนำเอาศิลปกรรมมาประยุกต์ใช้กับผู้ป่วยโดยเฉพาะรายที่มีปัญหาทางอารมณ์และจิตใจนั้น ต้องเข้าใจด้วยว่า ศิลปะบำบัดเป็นเพียงส่วนหนึ่งของการรักษาเท่านั้น ควรนำเอาการบำบัดแนวนี้มาใช้ร่วมกับจิตบำบัดรายบุคคล (individual psychotherapy) กลุ่มจิตบำบัด (group psychotherapy) ครอบครัวบำบัด (family therapy) การศึกษาพิเศษ (special education) ดนตรีบำบัด (music therapy) กิจกรรมบำบัด (occupational therapy) และอื่นๆ จะทำให้ประสิทธิผลของการรักษาดีขึ้น.

พริ้มเพรา ดิษยวนิช

ศาสตราจารย์กิตติคุณ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

๑๑/๗/๒๕๕๓